

РЕШЕНИЕ

№ 410

гр. София , 05.07.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 11-ТИ ТЪРГОВСКИ в публично заседание на четиринадесети юни, през две хиляди двадесет и първа година в следния състав:

Председател:	Бистра Николова
Членове:	Тодор Тодоров Милен Василев

при участието на секретаря Таня Ж. Петрова Вълчева
като разгледа докладваното от Тодор Тодоров Въззивно търговско дело № 20211001000351 по описа за 2021 година

Производството е по реда на чл.258 и следв. от ГПК.

Образувано е на основание чл. 293, ал. 3 от ГПК, в съответствие с указанията в Решение № 72 от 31.03.2021г. по гр.д. № 3006/2020г. на ВКС, I II г.о., с което е отменено изцяло Решение № 1343 от 25.06.2020г. по в.т.д. № 6 84/2020г. на Софийския апелативен съд, търговско отделение, девети състав, с което е било обезсилено Решение № 8831 от 27.12.2019г. на СГС, ГО, I – 12 състав като недопустимо, поради липсата на пасивна процесуална легитимация на ответника - Република България чрез Министъра на финансите. С оглед така дадените указания с Решение № 72 от 31.03.2021г. по гр.д. № 3006/2020г. на ВКС, III г.о. настоящият състав следва да разгледа спора по същество.

Въззивното производство е образувано по въззивна жалба на Република България чрез Министъра на финансите – ответник в първата инстанция против Решение № 8831 от 27.12.2019г. на СГС, ГО, I-12 състав, постановено по гр.д.№ 13164/2017г., с което Република България, представлявана от Министъра на финансите е осъдена да плати на „НИМЕКС-2004 М“ ООД сумата 177 122,90 лева обезщетение за имуществени вреди на основание чл.49, във вр. с чл.45 ЗЗД и чл.7 от КРБ, ведно със законната лихва върху главницата за периода от 09.10.2014г. до окончателното изплащане, както и съдебни разноски в размер на 9 895 лева.

В жалбата се излагат доводи за недопустимост и неправилност на решението поради нарушение на материалния закон и необоснованост. Подробни доводи са изложени в жалбата. Основният довод е, че решението е недопустимо поради липса на пасивна процесуална легитимация на държавата, представлявана по реда на чл.31,ал.1 ГПК, да отговаря за виновни и противоправни действия от страна на Народното събрание. Основните доводи за неправилност на първоинстанционното съдебно решение са свързани с

твърденията, че държавата не се явява възложител на държавни функции по смисъла на чл. 49 от ЗЗД, предвид конституционно установената форма на народно представителство, прекия избор на народните представители от избирателите и нормата на чл. 62 от Конституцията. Освен това се навеждат доводи за необоснованост на извода на съда, че приемането на противоконституционен законодателен акт представлява противоправно деяние, както и че нормата на чл. 35а от ЗЕВИ е противоконституционна от момента на нейното приемане. Сочи, че с горното решаващият съд е иззел компетентността на Конституционния съд, който е единствено компетентния орган за произнасяне по конституционосъобразността на нормативните актове. Излага, че съгласно трайната и непротиворечива практика на Конституционния съд, действието на обявения за противоконституционен закон се преустановява от момента на влизане в сила на решението за нейното прогласяване, което няма обратно действие. Поддържа, че до момента на влизане в сила на решението законът продължава да поражда правно действие, да се прилага и да урежда обществените отношения, за което се позовава на съдебна практика. Навежда доводи за липса на противоправно деяние съгласно чл. 151 ал. 2 от конституцията, тъй като упражняването на законодателна власт не може да бъде противоправно действие. Инвокира оплакване за необоснованост на извода, че е налице противоправно бездействие на народното събрание, досежно уреждане на последиците от обявените за противоконституционни правни норми с доводи, че разпоредбата на чл. 22 ал. 4 от ЗКС не въвежда задължение за Народното събрание. Твърди, че не са налице елементите от фактическия състав на деликта, уреден в чл. 49 от ЗЗД. Твърди, че надлежен ответник е самото народно събрание, притежаващо призната от закона правосубектност и дееспособност. Моли въззивния съд да обезсили решението като недопустимо, алтернативно да го отмени и отхвърли предявения иск като неоснователен.

В срока по чл. 263 ГПК ищецът в първата инстанция „НИМЕКС-2004 М“-ООД е подал писмен отговор, в който излага доводи за неоснователност на въззивната жалба. Моли съда да потвърди решението като законосъобразно и правилно.

Решението, предмет на инстанционен контрол, е валидно и допустимо. След отмяна на въззивното решение като неправилно, делото е върнато от ВКС за ново разглеждане от въззивния съд по същество на спора, което предпоставя валидност и допустимост на обжалвания акт (чл. 294, ал. 1, изр. 2 ГПК), от която въззивният съд следва да изходи при решаването на спора.

Апелативен съд - София, като прецени събраните по делото доказателства по свое убеждение и съобразно чл. 12 от ГПК във връзка с наведените във въззивната жалба пороци на атакувания съдебен акт и възраженията на въззиваемия, намира за установено следното:

Първоинстанционният съд е бил сезиран с искова молба от „НИМЕКС – 2004 М“ ООД срещу Република България, чрез Министъра на финансите с осъдителен иск с правно основание чл. 49, от ЗЗД, вр.чл. 7 от Конституцията за заплащане на сума в размер на 177 122,90лв., представляваща имуществени вреди в размер на удържана и заплатена такса за периода от 01.01.2014г. до 31.08.2014г. на основание чл. 35а, ал. 1, 2 и 3, чл. 35б, ал. 1, 2, 3 и 4, чл. 35в, ал. 1, 2 и 3 и чл. 73, ал. 1, 2, 3 и 4 от Закона за енергията от възобновяеми източници /ЗЕВИ/, които разпоредби са обявени за противоконституционни с Решение №13/31.07.2014г. по к.д. №1/2014г. на Конституционния съд на Република България, влязло в сила от 10.08.2014г., както и поради противоправно бездействие от страна на Народното събрание /НС/ да уреди последиците от противоконституционните разпоредби. Претендира се законна лихва от датата на увреждането – 09.10.2014г. – изтичането на двумесечния срок, предвиден в ПОДНС за рапаряване на вредите от противоконституционен закон до окончателното заплащане на сумата.

В исковата молба се твърди, че ищецът е производител на електрическа енергия от възобновяеми източници, като експлоатира вятърна централа - нахождаща се в поземлен имот с кадастрален № 030096 по плана на земеразделяне на гр. ***, община ***, а именно ВяЕЦ „Нимекс“. Навеждат се доводи, че на 02.04.2008г. с „Е.ОН БЪЛГАРИЯ ПРОДАЖБИ“ АД, е сключен Договор № 53/02.04.2008г. за изкупуване на електрическа енергия, произведена от ВяЕЦ „Нимекс“. Сключени са и Анекси към посочения договор. С точка 2 и 3 от § 6 от Заключителните разпоредби на Закона за държавния бюджет за 2014г., е създаден раздел V, в гл. IV от ЗЕВИ, сочещ на задължение за такса за производство на електрическа енергия в размер на 20% от преференциалната цена по чл. 31 от ЗЕВИ, която се удържа и внася от обществения доставчик „ЕВН БЪЛГАРИЯ ЕЛЕКТРОСНАБДЯВАНЕ“ АД. Процесната сума е удържана от ищеца и внесена в полза на държавния бюджет. Навеждат се доводи, че с приемането на противоконституционна разпоредба НС е осъществило противоправно деяние, в резултат на което за ищеца са настъпили имуществени вреди. Изложено е становище и след обявяване на процесните разпоредби на ЗЕВИ за противоконституционни, на основание чл.88 от Правилника за дейността на Народното събрание, да е възникнало задължение в двумесечен срок НС да уреди възникналите правни последици от противоконституционната разпоредба, който срок е изтекъл, а регламентация не е извършена.

Не е спорно между страните, че ищецът е производител на електрическа енергия като титуляр на лицензия, чрез изграден енергиен обект вятърна централа - ВяЕЦ „Нимекс“, с обща инсталирана мощност 3000 kW, състояща се от един генератор с номинална мощност 1500 kW, с местонахождение поземлен имот с кадастрален № 030096 по плана на земеразделяне на гр. ***, община ***, съгласно нотариален акт № 031, том VII, рег. № 4333, дело № 779/2006г. и разрешение за строеж № 275/05.07.2007г., издадено от главния архитект на Община *** и един генератор с номинална мощност 1500 kW, нахождащ се в поземлен имот с кадастрален № 019073 по плана за земеразделяне на гр. ***, община ***, съгласно нотариален акт № 040, том VIII, рег. № 4344, дело № 779/2006г. и разрешение за строеж № 276/05.07.2007г., издадено от главния архитект на Община ***.

На 02.04.2008г. между „Е.ОН БЪЛГАРИЯ ПРОДАЖБИ“ АД и „Нимекс 2004“ ЕООД е сключен договор за изкупуване на електрическа енергия, произведена от възобновяем енергиен източник с № 53/2008г.

На 22.12.2008г. между страните е сключен Анекс № 1 към същия договор, с който произвежданата от ищеца мощност е увеличена от 3000 kW на 4500 kW, като съответно е изменено и прогнозираното количество произведена енергия.

С Анекс № 2 от 05.01.2012г., сключен между „Е.ОН БЪЛГАРИЯ ПРОДАЖБИ“ АД и „Нимекс 2004“ ЕООД страните са уговорили, че дружеството „Нимекс – 2004 М“ ООД замества изцяло като страна по Договор за изкупуване на енергия № 53 от 2008г. дружеството „Нимекс 2004“ ЕООД.

На 15.09.2007г. между „Нимекс 2004“ ЕООД и „Е.ОН БЪЛГАРИЯ МРЕЖИ“ АД е сключен договор за присъединяване на обект на производител на електрическа енергия към електроразпределителна мрежа № 3810/20.10.2006-3014/22.03.2007-4006/17.08.2007г., изменен с Анекс № 1 към същия договор.

На 20.03.2012г. между „Нимекс 2004“ ЕООД, „Нимекс 2004 М“ ООД и „Е.ОН БЪЛГАРИЯ МРЕЖИ“ АД е сключено споразумение към договор за присъединяване № 3810/20.10.2006-3014/22.03.2007-4006/17.08.2007г., с което страните са уговорили, че „Нимекс 2004 М“ ООД ще замести „Нимекс 2004“ ЕООД като страна по договора.

На 22.07.2013г. между „Енерго – про мрежи“ АД и „Нимекс 2004 М“ ООД е сключен договор при общи условия за достъп на производител на електрическа енергия до електроразпределителна мрежа на „Енерго – про мрежи“ АД № НД – Д – 13 – 100/22.07.2013г.

Представени са по делото 8 броя фактури, а именно: № 36/31.01.2014г.; 38/28.02.2014г.; №39/31.03.2014г.; №40/30.04.2014г.; №41/31.05.2014г.; №42/30.06.2014г.; №43/31.07.2014г.; №44/31.08.2014г.;

На основание чл.186 от ГПК по делото пред първоинстанционния съд е изискана справка от КЕВР по въпроса какъв е размерът на постъпилите по сметка на КЕВР за всяко тримесечие по реда на чл.35б от ЗЕВИ такси по чл.35а от ЗЕВИ, удържани от „Нимекс 2004 М“ ООД през периода 01.01.2014г. – 31.08.2014г. В изпълнение на така дадени указания КЕВР е предоставило извлечение за дължимите от „Нимекс 2004 М“ ООД такси, а именно 177 122,90 лв. КЕВР е посочила, че дължимата сума е удържана и внесена по бюджетната сметка на КЕВР по реда на чл. 35б от ЗЕВИ. Постъпилите в Комисията средства са прехвърлени към централния бюджет при спазване на указание, издадено съвместно от Министерство на финансите и Българската народна банка.

По делото пред първоинстанционния съд е изготвена съдебно-счетоводна експертиза от вещото лице – В. Д. П., което излага, че от извършената проверка в счетоводството на „Е.ОН България Продажби“ АД и предоставената информация се установява, че размерът на удържаните от „Е.ОН България Продажби“ АД такси на основание чл. 35а, ал. 2 от ЗЕВИ за периода 01.01.2014г. – 09.08.2014г. върху произведената от „Нимекс 2004 М“ ООД електрическа енергия възлиза на 177 122.90 лв. Вещото лице установява още, че така посочената сума, удържана на основание чл. 35, ал. 2 от ЗЕВИ е преведена на КЕВР. Посочва се още, че законната лихва от момента на изискуемост на плащането до дата на подаване на исковата молба по всяка от фактурите е в общ размер на 61 696,47 лв.

Наторно известно е на съда, че с решение на КС №13/31.07.2014г. разпоредбите на чл.35а-чл.35в от ЗЕВИ са обявени за противоконституционни. Решението е обнародвано на 06.08.2014г. и е влязло в сила на 10.08.2014г., съгласно нормата на чл.151, ал.2 от КРБ противоконституционният закон не се прилага от деня на влизане на решението в сила. Т.е. безспорно за релевиращия период от 01.01.2014г. до 31.08.2014г. законовата разпоредба е действаща.

При така установената фактическа обстановка съдът намира от правна страна следното:

Настоящата инстанция намира, че наведените фактически твърдения и формулирания петитум, с който се претендира връщане на сумата, внесена от ищеца в държавния бюджет по силата на законова норма, която впоследствие е обявена за противоконституционна обосновава извод за правна квалификация на предявения иск по чл. 55 ал.1 предложение 1 от ЗЗД. Въпреки доводите за наличие противоправно поведение на ответника, в качеството му на работодател на Народното събрание, изразяващо се в приемане на противоконституционна правна норма, фактическото основание на иска се базира на твърдението осъществено плащане в полза на държавния бюджет осъществено от ищеца, в качеството му производител на електрическа енергия от възобновяеми източници, по силата на законово задължение, установено с разпоредбата на чл.35а от ЗЕВИ, както и за последващо прогласяване на нейната противоконституционност. На тези фактически твърдения съответства и наведения петитум за връщане на внесената сума, което обосновава извода за правна квалификация на спора по чл. 55 ал.1 т.1 от ЗЗД - за връщане на парична сума, предоставена от ищеца на ответника при липса на валидно правно основание.

Твърденията за претърпяна вреда от приемане на противоконституционна правна норма са ирелевантни за спора, тъй като от една страна твърдяната „вреда“ е в размер на внесената така, а от друга петитумът за връщане на същата сума изключва възможността за обезвреда, която винаги предполага невъзможност пострадалият да бъде удовлетворен по друг начин, освен чрез заместваща парична облага. В настоящият случай претенцията за връщане на внесена такса изключва възможността за квалифицирането ѝ като искане за заплащане на заместваща парична облага, а и връщане на сумата, внесена при липса на валидно правно основание е фактически възможно и допустимо. По тази причина правната квалификация на спора, дадена от първоинстанционния съд не съответства на фактическите твърдения в исковата молба и заявления петитум.

Между страните по делото не се спори, а и от представените писмени доказателства се установява, че между ищеца и обществен доставчик на електрическа енергия е сключен договор за изкупуване на електрическа енергия от възобновяеми източници. От справката представена от КЕВР, както и от изготвената по делото съдебно – счетоводна експертиза се установява, че за периода 01.01.2014 г.- 31.08.2014 г. от ищеца е удържана такса по чл. 35а от ЗЕВИ в размер на 177 122,90 лева. Таксата е удържана от ищеца „Нимекс 2004 М“ ООД АД и е внесена по сметка на държавния бюджет. Горното, обосновава извода, че процесните такси са постъпили реално по сметка на държавния бюджет.

Съгласно разпоредбата на чл.35а, ал.1 от ЗЕВИ за производството на електрическа енергия от вятърна и слънчева енергия се събира такса. Нормата на чл.35б от същия закон предвижда, че таксата се удържа и внася от обществения доставчик, съответно от крайния снабдител, който е задължен да удържа и внася таксата по този раздел, както и да подават тримесечна справка по образец, утвърден от ДКЕВР за дължимата такса за съответния период. Съгласно ал.3 на същия текст, справката по ал. 2 се подава в ДКЕВР в срок до 15 число на месеца, следващ тримесечието, за което се отнася. Между страните по делото не се спори, че процесните суми имат характера на такса по чл.35а от ЗЕВИ, внесени в държавния бюджет от ищеца, в качеството му на производител на електрическа енергия от възобновяеми източници

Между страните по делото не се спори, че с решение № 13 от 31.07.2014 г. по к.д. № 1/2014 г. на Конституционния съд Република България разпоредбата на чл. 35а от ЗЕВИ е обявена за противоконституционна. Безспорно е и обстоятелството, че решението е влязло в закона сила на **10.08.2014г.**

Съгласно разпоредбата на чл.22, ал.2 от ЗКС актовете, обявени за противоконституционни, не се прилагат, като ал.4 от същата разпоредба предвижда, че възникналите правни последици от акта по ал.2 се уреждат от органа, който го е постановил. По делото не са наведени твърдения и липсват доказателства държавата да е уредила чрез приемане на нормативен акт или по друг начин правните последици, възникнали от обявената за противоконституционна разпоредба на чл. 35а от ЗЕВИ.

С оглед на изложеното основният правен въпрос, релевантен за правилното решаване на спора по настоящото дело е какво е действието във времево отношение на решението на Конституционния съд на Република България, с което се обявява за противоконституционна дадена законова правна норма , както във времево отношение, така и по отношение на заварени и неприключили правоотношения и факти. Отговорът на този въпрос се съдържа в задължителното тълкувание на конституционните разпоредби, извършено по реда на чл. 149, ал. 1, т. 1 КРБ с решение № 3/28.04.2020 г. по к.д. № 5/2019 г. на Конституционния съд на Република България.

В така посоченото решение е даден отговор на въпроса, като съгласно диспозитива на

РКС № 3/28.04.2020г. по отношение на заварените от решението на КС неприключени правоотношения и правоотношенията, предмет на висящи съдебни производства, противоконституционният закон **не се прилага**; Народното събрание урежда правните последици от прилагането на обявения за противоконституционен закон.

За да бъде изяснено така даденото задължително тълкуване, следва да бъдат съобразени решаващите мотиви на КС, съдържащи следните ръководни съображения:

- по принцип решението на КС, обявяващо за противоконституционен закон, действа *занапред* (*ex tunc*), а правният ефект на решението е в неприлагане закона от деня на влизане в сила на Решението на Конституционния съд, от който момент той престава да действа и да регулира обществени отношения, предмет на неговата уредба /чл. 151, ал. 2, изр. 3 КРБ/;

- възникналите от прилагането на закона правни последици в рамките на правоотношения, приключили до влизане в сила на решението на конституционния съд по принцип се запазват, но Народното събрание е конституционно /а и законово – чл. 22, ал. 4 ЗКС/ задължено да уреди тези възникнали последици по начин, който да обоснове пълно отстраняване на допуснатото конституционното нарушение, само по който начин може да се гарантира правната справедливост по отношение на тази категория правоотношения; до произнасянето на НС, при наличие на правен спор, съдилищата го решават като прилагат пряко Конституцията и принципите на правото.

- задължението на НС да уреди последиците се свързва и с чл. 7 КРБ, предвиждащ отговорност на държавата за вреди, причинени от незаконни актове или действия на нейни органи и длъжностни лица, което неминуемо обхваща и отговорността на органа, издал противоконституционния акт;

- абсолютното действие „занапред“ на решение за невалидност на закона, предмет на контрол за конституционност, обаче е несъвместимо с върховенството на Конституцията, което конституционното правосъдие гарантира, и конституционният законодател допуска имплицитно **изключения** от правилото в чл. 151, ал. 2, изр. 3 от КРБ;

- за тези изключения решението на КС има **обратно действие** /*ex tunc*/, а именно – спрямо заварени правоотношения и правоотношения, предмет на висящи съдебни производства;

- при правоотношенията, които не са приключени по времето, когато влиза в сила обезсилващото решение на КС (заварени правоотношения), въздействието на противоконституционния закон спрямо тях се преустановява изцяло, а регулативната му способност се отнема спрямо всеки един от елементите на правоотношението, вкл. и спрямо неговия правопораждащ юридически факт, т.е. действието на РКС е обратно;

- от разпоредбата на чл. 150, ал. 2 КРБ се извлича и обратното действие на РКС спрямо правоотношенията, предмет на висящи съдебни производства, независимо дали правоотношенията са приключени или неприключени;

Горното е вследствие от това, че противоконституционността на съответния закон **не** е резултат от самото решение на КС, а е била **изначална** – от самото му приемане. С решението на КС тя само се прогласява по общозадължителен начин, като в тази му част решението на КС има установително действие – то установява, че от самото му приемане съответният акт е противоречал на КРБ. След прогласяване на тази противоконституционност съдилищата, чиято основна задача е да осигурят върховенството на правото, а от там и на Конституцията, не могат да продължат да прилагат

противоконституционния закон и да зачитат неговите последици, независимо кога те са настъпили – преди или след влизането в сила на РКС.

Така разясненото по задължителен начин действие на решението на КС, с което се обявява за противоконституционен закон, приложено спрямо фактите по настоящия казус означава следното:

Както бе посочено по-горе, за периода 01.01.2014 г. – 31.08.2014 г. на ищеца са били удържани такси по чл. 35а ЗЕВИ в общ размер на **177 122,90 лв.**, които от името на ищеца са превеждани от крайния снабдител на тримесечия по сметка на КЕВР: на 15.04.2014г., на 15.07.2014г. и на 15.10.2014г.

С решение № 13/31.07.2014 г. по к.д. № 1/2014 г. на Конституционния съд (ДВ, бр. 65/6.08.2014 г.), в сила от **10.08.2014 г.**, са обявени за противоконституционни разпоредбите на чл. 35а – 35в ЗЕВИ, въз основа на които са събраните процесните такси. Следователно, тези разпоредби са били правното основание за заплащане на таксите.

Най-напред следва да се прецени дали към 10.08.2014 г. процесните правоотношения, въз основа на които са събрани процесните суми, са били приключени или неприключени /заварени/. От уредения в чл. 35б ЗЕВИ механизъм на начисляване и събиране на таксите по чл. 35а ЗЕВИ следва, че финансовото правоотношение между държавата и длъжника на таксите по чл.35а ЗЕВИ се счита за приключило с настъпването на падежа на съответното плащане, от когато вземането става изискуемо и подлежи на изпълнение, като този падеж е 15-то число на месеца, следващ тримесечието, за което се отнася. До настъпването на падежа на вземането по чл.35а ЗЕВИ същото нито е изпълняемо, нито е изискуемо, т.е. до този момент не е породено нито притезанието на държавата като кредитор да иска изпълнение, като съществена част от правото ѝ на вземане, нито е породено задължението на длъжника да изпълни. Това означава, че до настъпването на падежа не са настъпили всички правни последици /всички права и задължения/, които образуват това финансово правоотношение, тъй като субективното право на държавата все още не е преминало в състояние на притезание, т.е. такова, което да е годно за защита чрез принудително изпълнение.

Ето защо за приключени следва да се приемат правоотношенията, по които падежът на процесната такса е настъпил преди 10.08.2014г. Такива са правоотношенията за първите две тримесечия на 2014г., за тези на 15.04.2014г. и на 15.07.2014 г. Падежът на таксите за третото тримесечие на 2014г. е следвало да настъпи на 15.10.2014г., поради което към датата на влизане в сила на РКС /10.08.2014 г./ правоотношението за тези такси следва да се счита за неприключено /заварено/.

С влизането в сила на РКС № 13/31.07.2014г. обявените за противоконституционни разпоредби на ЗЕВИ са загубили изцяло регулативния си ефект спрямо неприключените правоотношения от началния момент на проявление на правопораждащите им факти, вследствие на което са отречени изцяло техните правни последици – настъпили и ненастъпили. Правата и задълженията по неприключеното правоотношение се считат за изначално непородени и отречени, тъй като неприлагането на закона е към всеки елемент от правоотношението, вкл. и към правопораждащия му факт, който губи изцяло правната си релевантност. При това положение извършеното на 15.10.2014г. плащане е извършено при начална липса на основание. С обезсилването на противоконституционния закон по неприключеното към 10.08.2014г. правоотношение относно таксата по чл.35а ЗЕВИ за третото тримесечие на 2014г., държавата е загубила правото да получи тази такса, дори и тя да е била начислена за периода преди 10.08.2014г. Като допълнителен аргумент следва да се посочи, че с РКС № 13/31.07.2014 г. е обезсилена и разпоредбата на чл. 35б ЗЕВИ,

установяваща падежа и реда за събиране на таксата, поради което дори и при действие *ex nunc* на РКС плащането на сумата на 24.09.2014г. също се явява лишено от основание, доколкото към този момент законът не е бил действащ.

Що се отнася до извършените плащания на 15.04.2014 г. и на 15.07.2014 г., то същите безспорно се явяват платени в рамките на изцяло *приключени правоотношения* към датата на влизане в сила на РКС № 13/31.07.2014 г. – 10.08.2014г. С влизане в сила на посоченото РКС за законодателния орган /Народното събрание/ е възникнало задължението да преуреди конституционносъобразно в последващ закон последиците от обявения за противоконституционен закон, измежду които и процесните заплатени суми. Доколкото се касае до плащания в полза на държавата, то единственото конституционносъобразно уреждане би било възстановяването на получените суми по определен ред и в определен срок, но не и задържането на сумите. Това задължение не е било изпълнено до настоящия момент. Същевременно, за възстановяване на тези суми ищеца е завел и настоящото исково производство, вследствие на което правоотношенията са станали предмет на висящо съдебно производство в разяснения по-горе смисъл. Както поради това, така и поради липсата на изпълнено от НС задължение за уреждане на последиците, в настоящото производство и съобразно РКС № 3/28.04.2020г. съдът е длъжен да остави неприложен противоконституционния закон спрямо тези правоотношения, т.е. да отрече ***изцяло*** техните правни последици от самото проявление на правопораждащите им факти и по този начин да приложи на практика върховенството на Конституцията. Неприлагането на противоконституционните разпоредби на чл. 35а и сл. ЗЕВИ спрямо фактите, по силата на които държавата е получила процесните суми, означава, че правната релевантност на тези факти не може да бъде призната в настоящия съдебен процес, а това води и до ***цялостно отричане*** на наличието на валидно породени от тях правоотношения. Сумите се явяват противоконституционно събрани, а следователно – ***събрани при липсата на валидно правно основание***. Ето защо държавата дължи тяхното възстановяване на осн. чл. 55, ал. 1, пр. 1 ЗЗД.

Настоящият въззивен състав счита, че предвид постановките на РКС № 3/28.04.2020 г. възстановяването на платени суми за публични вземания въз основа на обявен за противоконституционен закон може да се търси само на кондикционно, а не на деликтно основание. Неприлагането на противоконституционния закон спрямо фактите, въз основа на които са събрани сумите, означава липса на валидно правно основание за пораждането на подобни публични вземания в полза на държавата, т.е. до тяхната недължимост. От своя страна това води до задължение за връщане на събраните суми като неоснователно получени, а недължимо платеното никога не може да се разглежда като вреда – независимо дали е платено за частно или публично вземане.

По иска по чл. 86, ал. 1 ЗЗД

Ищеца претендира законна лихва върху главницата за периода преди подаване на исковата молба /09.10.2014г. – 13.10.2017г./.

Според чл. 86, ал. 1 ЗЗД при неизпълнение на парично задължение длъжникът дължи обезщетение в размер на законната лихва от деня на забавата. Денят на забавата се определя съобразно правилата на чл. 84 ЗЗД. Съгласно тези правила при срочно задължение длъжникът изпада в забава *ipso jure* след изтичането на срока, а ако задължението е без срок за изпълнение – от деня, в който бъде поканен от кредитора. В случаите на неоснователно обогатяване вземането е изискуемо от деня на имущественото разместване. Датата на

изискуемостта обаче не е равнозначна на дата на забавата. Предвид липсата на установен срок за изпълнение на задължението на ответника, за да изпадне същият в забава е било необходимо да му бъде отправена покана от страна на всеки ищец по смисъла на чл. 84, ал. 2 ЗЗД /ТР № 5/21.11.2019 г. на ВКС – ОСГТК/. Не се твърди и установява ищецът да е отправил покана до ответника за плащане на процесните суми преди подаване на настоящата искова молба. Ето защо същият не е изпаднал в забава за плащането на процесните суми преди подаване на исковата молба, поради което предявения иск, в частта в която се претендира законна лихва за периода 09.10.2014г. до 13.10.2017г. по чл. 86, ал. 1 ЗЗД е неоснователен. Предвид изложеното в настоящия случай законна лихва се дължи само от датата на подаване на исковата молба – 13.10.2017г. до окончателно изплащане на вземането.

По изложените съображения настоящата инстанция намира главния иск за основателен, поради което същият следва да бъде уважен. Въпреки несъвпадението в правните констатации на двете инстанции, предвид съпадението на крайния извод за основателност на предявения главен иск, макар и при различна правна квалификация – по чл. 55 ал.1 предложение 1 от ЗЗД, обжалваното решение следва да бъде потвърдено в тази му част и отменено в частта, с която е уважен акцесорния иск за законна лихва по чл. 86, ал. 1 от ЗЗД за периода 09.10.2014г. – 13.10.2017г.

По разноските:

На основание чл. 78, ал. 1 от ГПК и с оглед уважената/отхвърлената част от иска, разноските пред първоинстанционния съд следва да бъдат редуцирани до сумата от 7 592,10 лв. от общо присъдените 9 895, 00 лв.

За първото въззивното производство ответникът е претендирал разноски, представляващи държавна такса в размер на 3542.50 лв. и юрисконсултско възнаграждение, което съобразно чл.25, ал.1 от Наредбата за заплащането на правната помощ - за защита по дела с определен материален интерес възнаграждението е от 100 до 300 лв., с оглед на което съдът намира, че така претендираното юрисконсултско възнаграждение следва да бъде определено на сумата от 300 лв., а ищецът е претендирал 1 521, 73 лв. разноски, представляващи адвокатско възнаграждение, като е представил договор за правна защита и съдействие и фактура за извършено плащане на последните. Съобразно уважената/отхвърлената част от исковете ищеца ще следва да бъде осъден да заплати на ответника разноски в размер на 894,26 лв., а ответника ще следва да бъде осъден да заплати на ищеца разноски в размер на 1 167,58 лв.

За касационното производство, за което по силата на чл. 294, ал. 2 ГПК отговорността за разноски следва да се разпредели с настоящото решение. Ищецът е представил списък по реда на чл. 80 от ГПК за разноските сторени в касационното производство, като претендира такива в размер на 3562,46 лв. – държавна такса заплатена пред ВКС, като е представено платежно нареждане, че последната е платена. Ответникът претендира разноски представляващо юрисконсултско възнаграждение, което следва да бъде определено по реда на чл. 25, ал. 1 от Наредбата за заплащането на правната помощ в размер на 300 лв. Съобразно уважената/отхвърлената част от исковете ищеца ще следва да бъде осъден да заплати на ответника разноски в размер на 69,82 лв., а ответникът ще следва да бъде осъден да заплати на ищеца разноски в размер на 2733,37 лв.

За настоящото производство страните не са представили доказателства за сторени

разноски, поради което такива не следва да се разпределят.

Водим от гореизложеното, съдът

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 8831 от 27.12.2019г., постановено по гр.д. № 13164/2017г. по описа на Софийски градски съд, I ГО, 12 състав, в частта с която е осъдена Република България, представлявана от Министъра на финансите да заплати на „Нимекс 2004 М“ ООД законна лихва върху главницата от 177 122, 90 лв. за периода 09.10.2014г. – 13.10.2017г. и в частта, с която е осъдена Република България, представлявана от Министъра на финансите да заплати на „Нимекс 2004 М“ ООД на основание чл. 78, ал. 1 от ГПК сумата над 7 592,10 лв. – съдебни разноски и **ВМЕСТО ТОВА ПОСТАНОВЯВА:**

ОТХВЪРЛЯ предявения от „Нимекс 2004 М“ ООД, ЕИК 201670233 срещу Република България, представлявана от Министъра на финансите иск с правно основание чл. 86, ал. 1 от ЗЗД за периода 09.10.2014г. – 13.10.2017г.

ПОТВЪРЖДАВА решение № 8831 от 27.12.2019г., постановено по гр.д. № 13164/2017г. по описа на Софийски градски съд, I ГО, 12 състав, в останалата му част, с която е осъдена Република България, представлявана от Министъра на финансите да заплати на „Нимекс 2004 М“ ООД, ЕИК 201670233 сумата от 177 122, 90 лв., ведно със законната лихва от датата на подаване на исковата молба – 13.10.2017г. до окончателно изплащане на сумата, при правна квалификация на предявения иск по чл. 55 ал.1, предложение 1 от ЗЗД, както и в частта с която е осъдена Република България, представлявана от Министъра на финансите да заплати на „Нимекс 2004 М“ ООД, ЕИК 201670233 на основание чл. 78, ал. 1 от ГПК сумата от 7 592,10 лв. – съдебни разноски.

ОСЪЖДА Република България, представлявана от Министъра на финансите да заплати на „Нимекс 2004 М“ ООД, ЕИК 201670233 сумата от 1 167, 58 лв. на основание чл. 78, ал. 1 от ГПК – разноски за първото въззивно производство.

ОСЪЖДА „Нимекс 2004 М“ ООД, ЕИК 201670233 да заплати на Република България, представлявана от Министъра на финансите сумата от 894,26 лв. на основание чл. 78, ал. 3 от ГПК – разноски за първото въззивно производство.

ОСЪЖДА Република България, представлявана от Министъра на финансите да заплати на „Нимекс 2004 М“ ООД, ЕИК 201670233 сумата от 2 733, 37 лв. на основание чл. 78, ал. 1 от ГПК – разноски за касационното производство.

ОСЪЖДА „Нимекс 2004 М“ ООД, ЕИК 201670233 да заплати на Република България, представлявана от Министъра на финансите сумата от 69,82 лв. на основание чл. 78, ал. 3 от ГПК – разноски за касационното производство.

Решението може да се обжалва пред Върховния касационен съд при условията на чл. 280, ал.1 от ГПК в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____